

Антикризовий менеджмент у сфері туризму та гостинності

Тема 2 Управління ризикозахищеністю підприємства

РИЗИК

- Основними положеннями класичної теорії в загальному вигляді є визначення ризику як імовірності понести збитки та втрати від обраної стратегії діяльності.
- Прибічники неокласичної теорії ризику вважають, що ризик - це ймовірність відхилення від досягнення поставлених цілей.

Основні причини, що породжують ризик

- По-перше, науково-технічний прогрес формує нову систему орієнтації людини, радикально змінює предмет на середовище, в якому вона живе. Створюється атмосфера гострої потреби в новаторських, сміливих рішеннях, відбувається пошук принципово нових, неординарних шляхів розв'язання складних сучасних задач. За таких умов менеджери різних рівнів управління вимушені йти на ризик.
- По-друге, середовище діяльності людей все більше стає ринковим, що вносить додаткові елементи невизначеності, розширює межі ризикованих ситуацій. За цих умов виникає не детермінованість та невпевненість щодо отримання кінцевого результату, а отже, зростає й ступінь ризику. Ринок - досить жорстка система, що вимагає від кожного великої фізичної та інтелектуальної віддачі. Конкуренція не визначає квот. У США, наприклад, щорічно створюється 10,5 млн. нових фірм і 80 % з них стає банкрутами протягом першого ж року існування.
- По-третє, при прийнятті рішень, пов'язаних з ризиком, на рівні з об'єктивними факторами, важливе значення мають суб'єктивні, зумовлені в першу чергу індивідуальними рисами тих, хто йде на ризик.
- По-четверте, на порядку дня стає питання глобального ризику. Він пов'язаний зі зростаючою небезпекою самознищення цивілізації як наслідку якоїсь катастрофи, екологічної небезпеки, вичерпання ресурсів, продовольчої проблеми, несприятливої демографічної ситуації.

Функції ризику

- інноваційна,
- регулятивна,
- захисна,
- аналітична.

Функції ризику

Інноваційну функцію підприємницький ризик виконує, стимулюючи пошук нетрадиційних шляхів вирішення проблем, що постають перед підприємцем. Аналіз закордонної літератури показує, що в міжнародній господарській практиці накопичився позитивний досвід інноваційного ризикового господарювання. Більшість фірм, компаній домагаються успіху, стають конкурентоздатними на основі інноваційної економічної діяльності, зв'язаної з ризиком. Ризикові рішення, ризиковий штаб господарювання призводять до більш ефективного виробництва, від якого виграють і підприємці, і споживачі, і суспільство в цілому.

Функції ризику

- Регулятивна функція має суперечливий характер і має форму конструктивну і деструктивну. Ризик підприємця, як правило, орієнтований на одержання значимих результатів нетрадиційними способами. Тим самим він дозволяє переборювати консерватизм, догматизм, відсталість, психологічні бар'єри, що перешкоджають перспективним нововведенням. У цьому виявляється конструктивна форма регулятивної функції підприємницького ризику. Конструктивна форма регулятивної функції ризику полягає й у тому, що здатність ризикувати - один із шляхів успішної діяльності підприємця.
- Однак ризик може стати проявом авантюризму, суб'єктивізму, якщо рішення приймається в умовах неповної інформації, без належного обліку закономірностей розвитку явища. У цьому випадку ризик виступає в якості дестабілізуючого чинника. Отже, хоча ризик і "шляхетна справа", але не будь-які рішення доцільно реалізовувати на практиці, вони повинні бути обґрунтованими, мати зважений, розумний характер.

Функції ризику

- Захисна функція ризику виявляється в тому, що якщо для підприємця ризик - природний стан, то нормальним повинне бути і терпиме відношення до невдач. Заповзятливим господарникам потрібний соціальний захист, правові, політичні й економічні гарантії, що виключають у випадку невдачі покарання і стимулюючий виправданий ризик.
- Щоб піти на ризик, підприємець повинний бути упевнений, що можлива помилка не може скомпрометувати ні його справу, ні його імідж. Імовірність помилки варто розцінювати як невід'ємний атрибут самостійності, а не як наслідок професійної неспроможності. Мається на увазі помилка, що виявляється такою внаслідок не виправданого, хоча і прорахованого ризику.

Функції ризику

- Аналітична функція підприємницького ризику, зв'язана з тим, що наявність ризику припускає необхідність вибору одного з можливих варіантів рішень, у зв'язку з чим підприємець у процесі ухвалення рішення аналізує всі можливі альтернативи, обираючи найменш ризиковані. В залежності від конкретного змісту ситуації ризику альтернативність має різний ступінь складності і вирішується різними способами. В простих ситуаціях, наприклад, при укладанні договори постачання сировини, підприємець спирається, як правило, на інтуїцію і минулий досвід. Але для оптимального вирішення того чи іншого складного виробничого завдання, наприклад, ухвалення рішення про вкладення інвестицій, необхідно використовувати спеціальні методи аналізу.

Управління ризиком передбачає:

- використання всіх можливих (допустимих з моральної та правничої точок зору) засобів для того, щоб уникнути чи знизити ступінь ризику, що пов'язаний зі значними (катастрофічними) збитками;
- контроль ризику, коли немає можливості уникнути його цілком (якщо це суттєвий ризик), оптимізація ступеню ризику, чи максимально можливе зниження обсягів та ймовірності, можливих збитків;
- свідоме прийняття (збереження) чи навіть збільшення ступеня ризику у випадку, коли це має економічне підґрунтя та сенс.

Класифікація методів управління ризиком

- 1. Відхилення (або уникнення) ризику

- 2. Недопущення збитків (попередження ризику)

Недопущення виникнення ризикових подій може бути досягнуто за рахунок:

- підвищення обґрунтованості підготовки та реалізації управлінських рішень;
 - пошуку та отримання додаткової інформації;
 - розробки таких схем проведення діяльності (операцій), які обминають зони найбільших ризиків.
- 3. Мінімізація збитків